

JORDÄGAREN

Informationsblad från Orsa Besparingsskog Nr 37 Maj 2008

Innehåll

Förvaltaren har ordet
Resultaträkning
Balansräkning
Jordägarnämnden 2007
Klimatsmart skogsbruk
Den nya skogspolitiken
i korthet

Tema

*produktionshöjande
åtgärder*

Missa inte förädlingseffekten
Det lönar sig att röja
Därför gallring
Gödsling

Rune Dehlén pensionär
Kallelse jordägarstämma
den 29 maj
Seminarium tisdagen 13 maj
på Församlingshemmet

besök vår hemsida
www.orsabesparingsskog.se

Förvaltaren har ordet

Ett halvår går fort, det känns som ett väldigt kort tag sen jag senast plitade på denna spalt till Jordägaren. Samtidigt har det hänt en hel del under det senaste halvåret både internt inom Besparingsskogen och i skogsbruket i stort.

Inom Besparingen har vi sjösat den nya organisationen och det känns som om nya rutiner börjar ramla på plats. 13 maj planeras ett seminarium då vi bl.a. kommer att presentera den nya organisationen och ge tjänsterna ett ansikte och innehåll. Jag hoppas att delägarna tar chansen att träffa oss och diskutera både det vi gör och det man eventuellt tycker att vi borde göra. Vid seminariet har du även chans att informera dig om planerna beträffande gamla "Plattfabriken".

För att rusta oss för framtiden kommer Besparingsskogen att satsa på att vidareutbilda personalen samt göra studiebesök för att ta del av andras erfarenheter. Närmast kommer vi att satsa på en grundläggande ekonomiutbildning för all personal. Uppstarten av utbildningsatsningen kommer att kombineras med en personalresa för att fånga in det senaste inom skogsbruket, förhoppningsvis till både nytta och nöje för oss alla.

Innan påsk presenterade jordbruksministern "En skogspolitik i takt med tiden", dvs. regeringens förslag till ny skogspolitik. Förslaget slår fast att skogspolitikens två jämställda mål för produktion och miljö fortsatt ligger fast. Dock poängterade jordbruksministern att en ökad skogstillväxt kan motverka klimatförändringarna och är ett av skälen till det

batteri av produktionshöjande åtgärder som lyfts fram i förslaget. Valmöjlighet beträffande införande av skogsbruksåtgärder går som en röd tråd genom propositionen.

Ett flertal av de produktionshöjande åtgärder som lyfts fram är sådana som vi inom Besparingen redan arbetar med eller som vi har beslut om att genomföra. Detta nummer av Jordägaren får bli något av ett temanummer för våra produktionshöjande åtgärder. Det känns tillfredsställande att konstatera att Orsa Besparingsskog är i takt med tiden!

Carita Bäcklund

Resultaträkning

	2007	2006
Rörelsens intäkter m m		
Leveransvirke	46 291	35 325
Rotpostförsäljning	5 363	1 645
Plantskolan	8 173	7 472
Hyror och arrenden	1 647	1 794
Jakt	395	379
Vederlagskraft	305	298
Försäljning övriga varor	741	637
Utförda tjänster	1 739	1 564
Förändring av lager av produkter i arbete, färdiga varor	-250	-401
Övriga rörelseintäkter	1 321	995
Summa intäkter m m	65 725	49 709
Rörelsens kostnader		
Råvaror och förnödenheter	-2 602	-2 103
Övriga externa kostnader	-19 823	-14 585
Personalkostnader	-21 889	-16 582
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	-6 053	-5 879
Rörelsens kostnader	-50 367	-39 149
Resultat från finansiella investeringar	2 017	765
Jordägarnämnden	-11 267	-10 041
Bokslutsdispositioner och skatt	426	-171
Årets vinst	<u>6 533</u>	<u>1 114</u>

Balansräkning

	2007-12-31	2006-12-31
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>		
Byggnader	14 647	13 753
Markanläggningar	981	1 030
Besparingsskogen, mark	55 307	55 307
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	1 688	754
Maskiner	6 662	8 207
Inventarier	11 025	14 614
Finansiella anläggningstillgångar	8 582	12 412
Summa anläggningstillgångar	98 891	106 077
Varulager m m	10 574	10 518
Kortfristiga fordringar	17 607	15 091
Kortfristiga placeringar	45 161	50 869
Kassa och bank	25 866	8 078
Summa omsättningstillgångar	99 208	84 556
Summa tillgångar	198 100	190 633
Eget kapital och skulder		
Eget kapital		
Bundet eget kapital	68 011	69 692
Fritt eget kapital	89 979	83 446
Summa eget kapital	157 990	153 138
Skulder		
Obeskattade reserver	12 381	12 849
Kortfristiga skulder	18 904	17 602
Framtida skogsvårdskostnader	8 825	7 045
Summa skulder	40 110	37 495
Summa eget kapital och skulder	198 100	190 633

Jordägarnämnden 2007 (i tkr)

	Utfall 2007	Utfall 2006
Dikning	3	2
Arealbidrag	666	647
Djurhållning	333	352
Avskrivningslån	37	38
Skogsdikning	36	71
Markberedning	456	273
Skogsplantor	326	493
Plantering	436	568
Röjning	1 828	1 645
Bystugor	87	93
Stipendier	2	7
Hembygdsföreningen	50	50
Föreningsbidrag	100	100
Lantmäteri bidrag	16	33
Odisponerat	9	7
Planläggning	492	497
Öppna landskap	60	
Jordbruksinstruktör	209	211
Nämndarvoden	193	157
Summa bidrag	5 338	5 242
Byvägar		
Sommarunderhåll	548	889
Vinterunderhåll	843	1 272
Ojegrusunderhåll	1 378	1 055
Bidrag från Sockensamfälligheten	-500	-500
Stats- och kommunbidrag	-2 181	-2 087
Skogsbilvägar		
Sommarunderhåll	3 272	1 562
Vinterunderhåll	1 428	685
Större underhåll mm	135	831
Åtkomstvägar	481	232
Garage, arbetsledning mm	527	861
Totalt	11 268	10 041

Funderar du på att sälja en skogsfastighet?

Orsa Besparingsskog har under de senaste åren köpt ca 4 100 ha produktiv skogsmark. Stora markförvärv har gjorts i Furudal dels genom förvärv från Hedlunds, dels genom köp från SveaSkog AB. Men Besparingen har även förvärvat mindre skogsfastigheter.

Vi är fortsatt intresserade av markförvärv, kanske främst i anslutning till områden där vi redan förvaltar mark. Ifall du funderar på att sälja en fastighet är du välkommen att kontakta oss.

Klimatsmart skogsbruk

Enligt forskare från SLU är den mest klimatsmarta inriktningen på skogsbruk att ta fram så mycket timmer till konstruktionsvirke som möjligt.

Dessa långlivade träprodukter skall användas till att ersätta betong och stål, medan skogsbrukets restprodukter med fördel används till biobränsle. Forskarnas resonemang bygger på följande: Dels är det mycket mer energikrävande att framställa betongstommar än trästom-

mar och för denna framställning krävs fossila bränslen, dels bildas det koldioxid vid den kemiska reaktionen vid betongframställning.

På kort sikt har det betydelse att man binder kol i trästommen i stället för att genast frigöra det i form av koldioxid när man förbränner biobränsle. Biobränsle är på lite sikt koldioxidneutralt eftersom man vid förbränningen frigör den koldioxid som bundit då trädet växte. Bygger

man däremot hus med trädstomme skapas en kolsänka. Denna kolsänka skulle enligt forskarna vara värdefull eftersom den skulle finnas kvar under den tid det tar för nya träd att växa upp och binda koldioxid. Att inrikta skogsbruket på biobränsle är bra på lång sikt. Att satsa på timmer och konstruktionsvirke är ur klimatsynpunkt bättre, både på lång och kort sikt.

Den nya skogspolitiken i korthet

Skogens roll i klimatfrågan lyfts fram. Samtidigt erbjuds ett helt batteri av åtgärder för att öka produktionen. Fortsatt skall natur- och kulturmiljövärden skyddas och hänsynen förbättras.

Propositionen lyfter fram många frågor som skall utredas vidare.

- Extra medel anslås för att informera skogsägarna om möjligheterna att öka tillväxten
- Behoven av röjning kartläggs med satellit och markägarna informeras om vinsterna med röjning.
- Vikten av att använda så bra plantor som möjligt understryks.
- Större arealer skall gödslas, dikesrensningen skall öka och möjligheterna att öka användningen av främmande trädslag skall ses över.
- Förutsättningarna för intensivskogsbruk på begränsade arealer skall utredas.
- Uttag av bioenergi från röjningar, klana gallringar och stubbar skall ökas
- Regeringen lyfter fram förutsättningarna att väsentligt öka skogsproduktionen inom ramarna för nuvarande lagstiftning. Ökad tillväxt är positivt för klimatsituationen, genom att koldioxid binds och utsläppen av växthusgaser hålls nere.
- Markägarnas frivilliga avsättningar skall följas upp och formerna för skydd av skogsmark skall kompletteras för att öka frivilligheten hos markägare
- Bättre koll på viltskador vilket kan leda till viltanpassat skogsbruk.

Valmöjligheten går som en röd tråd genom propositionen. Hur mycket produktionen kommer att öka beror på hur varje markägare själv väljer att agera, propositionens ambition är att ge verktygen.

Tema – produktionshöjande åtgärder

Miss inte förädlingseffekten!

Att använda förädlade plantor är en enkel skötselåtgärd som ger god effekt. Enligt SkogForsks beräkningar är den mest lönsamma åtgärden att använda så förädlad plantmaterial som möjligt. Att ta fram förädlade plantor bygger inte på genteknik, utan handlar om traditionell växtförädling, dvs. föräldraträd med önskvärda egenskaper väljs ut och korsas med varandra. Det här görs i speciella fröplantager, vars syfte är producera frö för plantframställning.

Det är viktigt att föryngringsåtgärderna görs på bästa möjliga sätt, dvs. att man markbereder så snart som möjligt efter slutavverkning och använder förädlade plantor. Det är även viktigt att ge plantan en bra start genom att välja lämplig planteringspunkt.

Eftersom frö till en förädlad planta endast kostar några ören extra är den extra volym man får tillgång till i praktiken gratis. Dagens förädlade plantor växer 10-15 % bättre än oförädlade plantor eller självföryngrade skogar.

Gasol till bra priser!

På Tallheds plantskola kan du återfylla dina godkända gasolflaskor till mycket förmånliga priser.

Orsa Besparingsskog är delägare i ett flertal tallplantager som ger frö lämpligt för vårt område. Samtliga tallplantor som odlas på Tallheds plantskola kommer från förädlad frö. Beträffande gran råder det i Sverige brist på förädlad frö, men plantskolans ambition är att i så stor utsträckning som möjligt använda förädlad material. I år sår vi in enbart förädlad frö och vi har goda förhoppningar att framledes täcka vårt behov uteslutande med förädlad frö.

För produktion av övriga trädslag på Tallheds plantskola, främst sibirisk lärk, vårt- och masurbjörk så köper vi förädlad frö från Finland.

På vår hemsida: www.orsabesparingsskog.se under fliken Tallheds plantskola hittar du fler nyttiga tips inför planteringssäsongen.

Det lönar sig att röja

– en gammal sanning som står sig

Vid röjning läggs grunden för det framtida beståndet. Medvetenheten om hur viktigt det är att röja har ökat, men fortfarande finns det markägare som borde höja sin insats.

Röjning ökar inte produktionen men tillväxten styrs över till de värdefulla stammarna. Precis som då man gallrar t.ex. morötter minskas konkurrensen och tillväxten styrs över till färre individer. Självklart skall man passa på att styra över tillväxten till träd med god kvalitet dvs. raka stammar med klena kvistar.

En rätt utförd röjning gör att träden blir stabilare och klarar vind och snö bättre. Både för framtida kvalitet, men inte minst för att hålla nere kostnaderna är det viktigt att röja i tid. En väl genomförd röjning kan betala sig redan vid

första gallring genom att träden har en högre diameter. Förtjänsten är än större vid andragallring och slutavverkning genom att produktionen av värdefullt virke blir högre och avverkningskostnaden blir lägre.

Orsa Besparingsskog har sedan länge en hög ambitionsnivå vad gäller röjning. Tack vare företrädare som konsekvent röjt ungskogarna har vi idag ekonomi på förstagallringarna och god lönsamhet i andra gallringar. Eftersom träden i röjda bestånd växer snabbare kan vi även korta omloppstiden.

Under våren fortsätter jordägarnämndens röjningsprojekt i återstående del av Hansjö. Vi har även skickat ut intresseförfrågan till fastighetsägare i Näckådal, Unntorp och Slättberg. Inom dessa

skifteslag har fältinventering genomförts och vi kan redovisa röjningsbestånd till intresserade.

Intresseförfrågan har även gjorts i Skattungbyn och angränsande mindre skifteslag. Inom dessa skifteslag kommer inventering att utföras inom de fastigheter som anmält intresse. Inför inventeringen är det viktigt, ibland en förutsättning, att rågångarna ses över. Ta med dina rågrannar och märk upp rågångarna.

Miss inte chansen att delta i röjningsprojektet och få dina röjningar utförda till en kostnad av 1000 kr per ha. Att röja ungskog är att investera i framtida lönsamhet i ditt skogsbruk!

Därför gallring

Gallringen är en investering i bättre bestånd i framtiden, samtidigt som den förbättrar ekonomin under skogens omloppstid, eftersom en del av intäkterna flyttas närmare i tid. Den totala volymproduktionen är något lägre i gallrade än ogallrade bestånd, men gallringen koncentrerar tillväxten till de bästa stammarna. Genom att ta bort stammar med nedsatt kvalitet och nedsatt tillväxt ökas produktionen av värdefullt virke.

Normalt bör en första gallring göras då de grövsta träden är 13-14 meter höga. Detta förutsätter dock att man skött beståndet från början och nödvändiga röjningar har utförts. Kostnaden för röjning har man igen vid gallringen, kostnaden för gallringen blir lägre och rotnettot högre om beståndet är röjt. Är beståndet inte skött genom röjningar bör en första gallring normalt ske vid lägre medelhöjd än för röjda bestånd.

Skogsvårdslagen ger skogsägaren stora valmöjligheter beträffande gallringsform. Hur man utför gallringen påverkar förutsättningarna vid nästa gallring och vid slutavverkning både avseende intäkter och avverkningskostnader. Inom Besparingen strävar vi till att gallra bort skadade träd och träd med dålig kvalitet. Vi försöker lämna de träd som har bäst kvalitet samt förutsättningar till en bra tillväxt. Vi tar också bort grova träd med dålig kvalitet och gynnar raka stammar även om diametern är lägre. Detta sätt att gallra ger bra netto vid gallringstillfället samtidigt som framtida kvalitet gynnas.

Framtida hänsynsbiotoper grundläggs redan vid röjning och gallring. Genom att gynna och förstärka avvikande biotoper som lövpartier, döda träd, vindfallen etc. förstärks förutsättningarna för biologisk mångfald. Vid röjning och gallring kan man förstärka naturvärdena i de biotoper

som skall undantas vid framtida slutavverkning.

Orsa Besparingsskog har en lång tradition i att anlägga och sköta sina ungskoogar. Grunden läggs genom väl utförda planteringar med plantor av bra kvalitet, detta följs upp genom en eller flera röjningar. Därför har vi relativt god ekonomi redan i våra första gallringar och bra lönsamhet på våra andra gallringar. Av vår avverkningsvolym som de senaste åren legat på runt 110 000 m³ har drygt 30 % kommit från gallring, främst första gallring. Under de närmaste åren kommer andelen andragallringar att öka ganska avsevärt. Genom att gödsla bestånd som gallrats för sista gången kan värdetillväxten ökas betydligt.

Gödsling – fixar snabbt fler kubikmeter

Förutom bra beståndsvård och förädlade plantor är gödsling en insats som kan öka skogsproduktionen avsevärt.

Beträffande gödsling finns beprövade instruktioner och rekommendationer. Enligt produktionsforskare vid SLU skulle dock skogsproduktionen i princip kunna fördubblas utan att den långsiktiga produktionsförmågan urholkas. Detta skulle i så fall uppnås med hjälp av balanserad gödsling under hela omloppstiden. I praktiskt skogsbruk sker gödsling inte under hela omloppstiden, utan koncentreras normalt till perioden strax innan slutavverkning.

Förra året kom Skogsstyrelsen med nya allmänna råd om skogsgödsling som i vårt område innebär en lägre gödselgiva än tidigare per trädgeneration. Den nya skogspropositionen som presenterades i våras innebär att gödslingens möjligheter ånyo lyfts fram. Skogsstyrelsen får nu av regeringen i uppdrag att en gång till se över de nya allmänna råden för skogsgödsling.

En av gödslingens fördelar är att den snabbt ger effekt. Redan efter tio år får man igen två till tre gånger investeringen, om man gödslar bestånd strax innan slutavverkning. Få skogliga åtgärder har

så kort återbetalningstid. Gödsling ökar både höjdtillväxt och diametertillväxt, vilket leder till högre virkesvärde och lägre avverkningskostnad.

Tillgängligt kväve är normalt en bristvara i våra skogar. Då kväve tillförs reagerar träden genom att producera mer barr, tillväxtkapaciteten ökar. Både för ekonomi och miljö är dock beståndsvalet viktigt. Mycket unga eller gamla skogar är olämpliga gödslingsobjekt, likaså riktigt magra marker. På fuktiga och blöta marker samt torvmarker lider träden brist på främst kalium och fosfor, en ren kvävegödsling bör undvikas på dessa marker.

SkogForsk har ingående studerat gödslingens miljöeffekter främst avseende flora och fauna. SkogForsk konstaterar att under förutsättning att Skogsstyrelsens an-

visningar följs så har skogsgödsling mycket begränsade negativa effekter. Däremot är gödslingen ur klimathänseende positiv, genom att skogsproduktionen ökar binds mer koldioxid. Dessutom innebär gödslingen att markens förmåga att lagra kol ökar, samtidigt som avgången av koldioxid hämmas.

Besparingskogen planerar att under sommaren gödsla nästan 800 ha. Hälften av gödslingen kommer att ske med traktor och hälften med hjälp av helikopter. Vår avsikt är att under kommande vinter utarbeta en övergripande gödslingsplan. Gödsling är definitivt ett av de verktyg vi kommer att använda för att på sikt höja tillväxt och virkesproduktion på Besparingsens marker.

Skogsbruksplan

En skogsbruksplan är till stor hjälp när det gäller att planera skötsel och brukande av din skog. De flesta som skaffar en skogsbruksplan blir mycket mer aktiva i sitt brukande, eftersom de ser hur mycket man kan

få ut från sin skog. Att beställa en plan kostar 350 kr i grundavgift och 10 kr. per ha. Ökad skogsproduktion ger dig som markägare ökade intäkter och högre värde på din skog.

Rune Dehlén pensionär

Efter 18 år i Besparingskogens tjänst gjorde Rune Dehlén på valborgsmässoafton sin sista arbetsdag på förvaltningskontoret i Orsa. Rune skulle kunna se tillbaka på en lång räckta av år fyllda av idogt arbete med mycket varierande arbetsuppgifter, allt från traditionellt skogliga frågor till industrisatsningar.

Det ligger dock inte för Rune att vila på hanen och blicka bakåt, siktet är stadigt ställt in i framtiden och närmast satsningar på vind- och vattenkraft. Rune kommer den närmaste tiden att på konsultbasis bistå allmäningsstyrelsen i dessa frågor. Besparingskogens personal tackar dig Rune för de år vi haft tillsammans och hoppas att du även tar dig tid att njuta av din nyvunna och välförtjänta pensionärsfrihet!

Avsändare: Orsa Besparingskog, Box 55, 79421 Orsa

Kallelse jordägarstämma den 29 maj

Ordinarie vårstämma med Orsa Besparingskog kommer att hållas i **Församlingshemmet i Orsa torsdagen den 29 maj 2008 med början kl. 18.00.**

Följande ärenden finns upptagna på föredragningslistan.

- Stämmans öppnande
- Godkänna kallelse
- Val av justeringsmän
- Fastställa röstlängd
- Allmäningsstyrelsens årsredovisning för år 2007
- Revisorernas berättelse angående granskningen av allmäningsstyrelsens förvaltning och redovisning.
- Fastställande av resultat och balansräkning för år 2007.
- Fråga om ansvarsfrihet för allmäningsstyrelsen
- Allmäningsstyrelsens förslag till disposition av 2007 års överskott.

- Jordägarnämndens årsberättelse och budgetredovisning för år 2007.
- Revisorernas berättelse angående granskningen av jordägarnämndens förvaltning och redovisning.
- Fråga om ansvarsfrihet för jordägarnämnden
- Försäljning av fastigheten Orsa Kyrkby 38:10 (G:a Plattfabriken) till anbudspris 5 430 000 SEK
- Stämmans avslutande

Till ärendena hörande handlingar finns tillgängliga under 17 dagar före stämman på jordägarkontoret i Orsa. Handlingar finns även tillgängliga på vår hemsida www.orsabesparingskog.se

Den som vid stämman avser att företräda samägd fastighet skall förete fullmakt från samtliga andelsägare. Ställföreträdare för samägd fastighet skall förete av inskrivningsmyndigheten utfärdat bevis om förordnande som ställföreträdare.

För att underlätta upprättande av röstlängd skall delägare som avser att rösta på stämman, anmäla detta till Besparingskogens kontor **senast onsdagen den 28 maj** före kl. 16.00, tel 0250-431 84. **OBS att anmälan efter denna tidpunkt inte godkänns.**

En nyordning vid vårstämman är att vi upprättar röstlängd vid insläpp. Alla som anmält sig till stämman enligt villkoren ovan erhåller ett röstkort vid insläppet. Man kan delta i vårstämman utan föranmälan, dock har man ingen rösträtt om man inte anmält sig senast onsdagen den 28 maj.

Även om du avstår möjligheten att rösta hjälper du oss att dimensionera fiket om du ringer och meddelar att du ämnar delta utan att rösta.

Orsa den 21 april 2008
Allmäningsstyrelsen

Seminarium

tisdagen 13 maj på Församlingshemmet

Tisdag 13 maj kl 18.00 anordnar vi seminarium på Församlingshemmet i Orsa. Vi har tre planerade frågor på agendan.

1. Presentation av den nya organisationen. Passa på att träffa ansvarig tjänsteman och få en kort presentation av innehåll i respektive tjänst.
2. Valkommitténs roll.
3. Försäljning av gamla Plattfabriken.

Efter fiket finns möjlighet att ställa frågor till oss tjänstemän på Orsa Besparingskog. Vi vill även ha synpunkter på och önskemål om teman för kommande seminarier och exkursioner. Vi beräknar avsluta senast kl. 21.00.

Nästa nummer

av Jordägaren kommer i slutet av november 2008.

Har du några funderingar eller synpunkter – skicka dem under adress:

Orsa Besparingskog, Box 55, 79421 Orsa
eller e-post: info@orsaskog.se